

POLITIKA APPEASEMENTU A MNICHOV

- **politika appeasementu:** (politika usmiřování) – není to kompromis dvou stran, ale jednostranné vypořádaní na úkor jedné ze stran, organizované nezávislým zprostředkovatelem
- tuto politiku symbolizoval **Neville Chamberlain**, který se stal v **květnu 1937** britským premiérem
- **Chamberlain** přehlížel všechny známky toho, že je Hitler připraven nejen válku riskovat, ale také jí tak jako tak rozpoutat, Chamberlainova nabídka tolerance změn (listopad 1937) ve statutu Rakouska, ČSR a Gdaňsku, Hitlera v jeho politice nátlaku jen utvrdila
- když poté Hitler v **březnu 1938** provedl anšlus (násilné připojení, anexe) Rakouska, západní mocnosti nic nepodnikly – obsazením Rakouska se velmi zhoršila obranyschopnost ČSR (prodloužení hranic s Německem), na hranicích s ním nebylo tolik pevností budovaných od roku **1936**
- v **dubnu** poté **K. Henlein** na sjezdu SdP v Karlových Varech vyhlásil tzv. *karlovarský program*, v němž požadoval autonomii Sudet, **na konci května** poté vláda ČSR v reakci na přesuny něm. vojsk vyhlásila částečnou mobilizaci – vedla spíše k oslabení mezinárodního postavení ČSR, neboť na západě zavládl dojem, že ČSR málem vtáhlo Evropu do války
- vedení SdP odmítlo kompromis ze strany vlády, jenž de facto akceptoval karlovarský program, v srpnu následovala neúspěšná misí lorda Waltera Runcimana (konstatoval, že není možné soužití Čechů a Němců ve společném státě)
- po Hitlerově projevu 12. září na sjezdu NSDAP v Norimberku se SdP pokusila o převrat v pohraničí – byl rázně potlačen a vůdce SdP uprchli do Německa
- **15. září** se Hitler setkal s Chamberlainem v Berchtesgadenu, kde britský premiér akceptoval Hitlerův požadavek na přičlenění Němci obývaného území k říši; odstoupení oblastí s více než 50 % Němců pak vláda pod britsko-francouzským nátlakem 21. září přijala, po následných demonstracích byla nucena odstoupit vláda Milana Hodži a do čela nové byl postaven **generál Syrový**, jenž v obyvatelích vzbuzoval naději na odpor
- další schůzka Chamberlaina s Hitlerem proběhla 22. - 23. září v Bad Godesbergu, na které německý vůdce stupňoval své požadavky – vláda ČSR vyhlásila všeobecnou mobilizaci
- na britské přání poté Mussolini zprostředkoval setkání obou diktátorů s Chamberlainem a francouzským premiérem Daladierem **29. – 30. září v Mnichově**, výsledkem byla dohoda o odstoupení československého pohraničí s německou většinou říši
- zástupci ČSR nebyli přizváni, prezident ČSR Beneš si uvědomoval, že bez podpory smluvních partnerů (Malá dohoda - 1921, 1935 – smlouva s Francií s SSSR) odpor nemá smysl, vláda proto mnichovský diktát přijala, jakkoliv o územních změnách mohl rozhodnout jen parlament
- Beneš 5. října abdikoval a odletěl do Británie, došlo k odstoupení Sudet Německu a také Těšínska Polsku, Maďarsko pak získalo jižní Slovensko a část Podkarpatské Rusi
- ČSR přišla o třetinu obyvatel i území, část průmyslu i nerostných zdrojů, ztratila reálně hájitelnou hranici i naprostou většinu pevností a byla tak vydána na milost Německu

- Mnichov také urychlil německé směřování k daleko větší expanzivní válce a stal se předmětem tvrdé kritiky ze strany odpůrců appeasementu (**Winston Churchill**), kteří si uvědomovali, že válka je stejně nevyhnutelná, akorát ji bude nutno svést za nevýhodnějších podmínek

Úkol: Dobře si přečtěte text a odpovězte na následující otázky.

1) Jak lze vysvětlit pojem „politika appeasementu“ kdo byl jejím představitelem a kdo naopak jejím odpůrcem?

- *politika usmiřování – není to kompromis dvou stran, ale jednostranné vypořádání na úkor jedné ze stran, organizované nezávislým zprostředkovatelem; představitel – Neville Chamberlain, odpůrce – Winston Churchill*

2) Jaká událost předcházela v březnu 1938 Mnichovu a co z ní pro ČSR vyplývalo?

- *anšlus Rakouska; obsazením Rakouska se velmi zhoršila obranyschopnost ČSR (prodloužení hranic s Německem), na hranicích s ním nebylo tolik pevností budovaných od roku 1936*

3) Kdo a jak se snažil rozbít ČSR zevnitř?

- *SdP – reprezentovaná Konrádem Henleinem a podporovaná nacistickým Německem; stupňování nepřijatelných požadavků, ozbrojené útoky v pohraničí*

4) Kdy a kde se konala konference o situaci ve střední Evropě? Kdo se jí účastnil? Jaký měla výsledek?

- *29. – 30. 9. v Mnichově; Hitler, Mussolini, Daladier, Chamberlain; výsledkem byla dohoda o odstoupení československého pohraničí s německou většinou říši*

5) Jaké důsledky měl Mnichov pro ČSR?

- *došlo k odstoupení Sudet Německu a také Těšínska Polsku, Maďarsko získalo jižní Slovensko a část Podkarpatské Rusi, ČSR přišla o třetinu obyvatel i území, část průmyslu i nerostných zdrojů, ztratila reálně hájitelnou hranici i naprostou většinu pevností a byla tak vydána na milost a nemilost Německu*

6) Měli jsme se bránit?

- *početná, mobilizovaná a odhodlaná armáda, několik linií opevnění, morální význam pro další budoucnost českého národa x vnitřní nepřítel (většina sudetských Němců), dlouhá hranice s Německem, vojenská převaha Německa (zvláště letectvo), nedodržení závazků spojenci (Francie, VB, SSSR)*